

Latvija, Rīga, 2019.gada 18.oktobrī

NAP 2027 priekšlikumi

Ministru Prezidentam A.K. Kariņam kungam

Valsts Prezidentam E. Levitam kungam

Nevalstiskās organizācijas “Biedrības J3” ierosinājumi Nacionālam Attīstības plānam, kas saistīti ar stipru ģimeni, iedzīvotāju demogrāfiju un veselības aprūpi.

1. Nacionālā Genoma datu bāzes izveide

Latvija kopā ar citām 17 ES valstīm ir parakstījusi Genoma deklarāciju (VM atbildība). Ņemot vērā, ka veselības aprūpē arvien vairāk izmanto datu bāzes un sevišķi ģenētisko informāciju, pieaug vērtība ģenētiskā materiāla apstrādei. Atsevišķu Latvijas pilsoņu ģenētiskā informācija veido unikālu un neatkārtojamu Nacionālo bagātību. Tāpēc ierosinām izveidot valsts fondu, kas apmaksātu Valsts Biobankas izveidi, kur pilsoņi brīvprātīgi varētu nodot asins paraugus sava genoma nodošanai nākamām paaudzēm. Šo materiālu uzglabātu valsts biobankā, kas būtu saņēmusi atļauju izmantot šos datus zinātniskiem mērķiem un Latvijas valsts interesēs. Rezultātā:

- Pilsoņiem, kuriem nav pēcnācēji, būtu radīta iespēja bezmaksas nodot savus genoma datus nākamām paaudzēm. Šobrīd tie neglābjami pazūd.
- Pilsoņiem, kurus dzīve ir ārpus Latvijas un, kuru pēcnācēji sevi vairs neuzskata par latviešiem būtu iespēja bez maksas nodot savu biomateriālu Latvijas Nacionālajā Genoma bankā glabāšanā. Tā paužot savu patriotiskumu valsts labā.
- Pilsoņi, kuri ir latviešu pēcteči, bet garīgi jūtas vairāk kā citas valsts pilsoņi būtu iespēja nodot savu gēnu informāciju vecāku dzimtenē.
- Zinātniski apstrādājot Latvijas Nacionālo Genoma datus varētu izveidot mūsu genoma profilu. Izveidot prediktivitātes un prevencijas plānus dažādu slimību diagnostikai un novēršanai, piemēram onkoloģijā un kardioloģijā
- Šāda datu bāze ir absolūta nepieciešamība investīcijām draudzīgai infrastruktūras izveidei veselības aprūpē

2. Joda deficīta problēma.

Joda deficīta problēma atrisināšana grūtniecēm, māmiņām un iedzīvotājiem. Visaptveroša jodēta sāls lietošanas ieviešanas kampaņa. Epidemioloģiski pierādīts, ka bērnu garīgā atpalicība (piem. kretinisms) ir tajos apgabalos pasaulē, kur ir izteiktāka joda nepietiekamība uzturā (dzeramajā ūdenī). Tādēļ Pasaules Veselības organizācija realizē stratēģiju joda deficīta mazināšanai. Lai arī Latvija nav viskritiskākais joda deficīta rajons pasaulē, tomēr veiktajos mērījumos vairāk nekā trešdaļai skolēnu konstatēja vieglu joda nepietiekamību. Dažas Eiropas valstis (piem., Šveice, Itālija, Vācija) situācijas uzlabošanai realizē nacionālas joda deficīta mazināšanas programmas (veikalos jodēts sāls).

3. D vitamīna substitūcija

D vitamīna substitūcija bērniem (D vitamīna nepietiekamība mūsu platuma grādos, ietekmē veselību, attīstību, īpaši maziem bērniem/zīdaiņiem)

D vitamīna nepietiekamība ir cēlonis daudziem patoloģiskiem stāvokļiem un saslimšanām. Bērniem D vitamīna deficīts ir bīstamāks, jo tas var radīt neatgriezeniskas sekas. Novērojumi liecina, ka D vitamīna nepietiekamība ir ~ 85% Latvijas iedzīvotāju.

Nosūtīt pieprasījumu Latvijas Pēdiatru asociācijai paust viedokli par D vitamīna skrīninga nepieciešamību un iekļaušanu valsts bezmaksas medikamentu sarakstā.

4. Ugunsdrošības nodrošināšana

Visās ģimenēs, kur bērnu skaits ir lielāks par 3 piedāvāt bez maksas izvietot bezvadu dūmu detektorus. Protams, ja ģimene tam piekrīt.

5. Bezmaksas transports grūtniecēm un bērniem līdz 18.g.v.

Novadu pašvaldībās nodrošināt grūtnieču, jauno māmiņu un jaundzimušo transportēšanu pie ģimenes ārsta un uz tuvāko specializēto ginekoloģijas/dzemdību centru. Transportēšanai iespējams izmantot Šveices dāvinātos autobusus vai citu pašvaldības transportu. Izveidot sociālo dienestu, kas seko grūtniecības un pēcdzemdību kalendāram un proaktīvi piedalās daudz bērnu ģimeņu aprūpē. Tas mazinās māmiņu un perinatālās mirstības rādītājus.

6. Digitāla pašvaldību brīvo darba vietu un dzīves vietu karte.

Lai nodrošinātu iedzīvotāju atgriešanos novadu mazpilsētās un ciemos ar Pašvaldību Savienības atbalstu izveidot kopēju brīvo dzīves vietu un potenciālo darba vietu sarakstu/karti. Lai ģimenēs būtu vairāk bērnu ir nepieciešama dzīves vieta un darbs.

7. Vispārēja iedzīvotāju aptauja, kā uzlabot demogrāfisko situāciju Latvijā

Izskatīt iespēju vienlaicīgi ar nākamām vēlēšanām veikt brīvprātīgu aptauju “Kas Jums nepieciešams, lai Jūs laistu pasaulē vēl vienu bērnu”. Tā būtu ne tikai aptauja, bet arī vislabākais mārketingu mūsu sabiedrības aktīvākajai daļai. Lūdzu par paraugu izmantot SKDS veikto aptauju Ventpils novadā. Publikācija:

http://www.lza.lv/LZA_VestisA/71_3/2_Liga_Abolina,_Arnis_Kaktins,_Rauls_Velins.pdf

http://websoft.lv/docs/1414/2016-2017/Sieviesu_aptaujas_rezultatu_atskaite_02_05_2016.pdf

8. Valsts institūcijām organizēt PR kampaņu par stipru ģimeni kā sabiedrības pamatu.
9. Materiālā kultūras mantojuma digitālās pūra lādes / vietnes izveide, kur jebkurš Latvijas iedzīvotājs izmantojot vadlīnijas var augšuplādēt ģimenes īpašumu, piemēram segu, cimdu, zeķu, mežģīņu foto vai abras, pūra lādes, saktas u.c. attēlus ar pavadošu anketu. Tā mēs pasargāsim mūsu kultūras mantojumu no kodēm un ķirmjiem. Nodosim tās mūžībai.
10. Nacionālā pasta logo un krāsu maiņa, no Zviedrijai un Ukrainai raksturīgās dzeltenās un zilās krāsas uz sarkanbaltsarkano. Izveidot pastkastītes ar valsts ģērboni un pasta nodaļas ar Latvijas valsts simboliku.

Ar cieņu,

Biedrības J3 vārdā

Dr Rauls Vēliņš

raulsvelins@yahoo.co.uk

29474605

Ģertrūdes ielā 105/1-3, Rīga, LV 1009